

Reladon-fokker Houbraken blijft bijzondere combinaties maken

'Op de stierenkaart staat allemaal hetzelfde'

Met Woeste Polder Reladon zette Jack Houbraken uit Bergeijk (NB) onbedoeld een nieuwe trend. De stier had een Montbéliarde x Holstein x Brown Swiss-afstamming, kwam toevallig bij CRV terecht en werd onverwacht een van de best verkochte stieren. Meerdere kruislingstieren van het bedrijf vonden inmiddels hun weg naar de KI.

De eerste New Generation-stier – de naam is inmiddels uit zwang, CRV vermarkt ze nu als 'kruislingstieren' – heeft een officiële index. Woeste Polder Reladon (Redon x Fitlist x Cauriol) debuteerde bij de indexdraai van augustus verdienstelijk met een NVI van 133 punten (zwartbontbasis). Hij koppelt een productie-index van -311 kilo melk met +0,13 procent vet en +0,14 procent eiwit aan een totaal exterieur van 106. Zijn sterkste

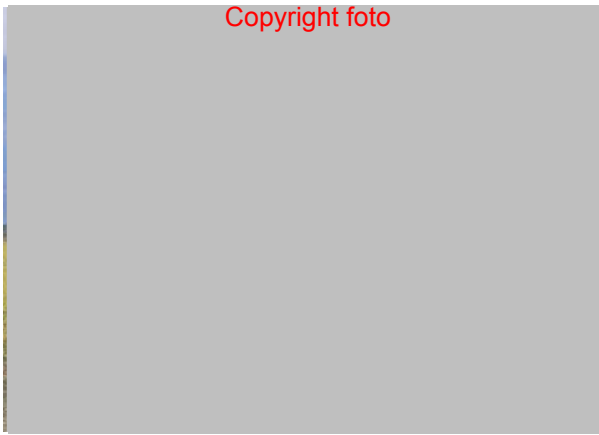
exterieuronderdeel vormen de benen met een fokwaarde van 115. Zijn dochters zijn robuust met zowel voor voorhand als voor conditiescore een fokwaarde van 111. Ook voor uiergezondheid (106) en vruchtbaarheid (105) scoort de stier goed.

Enorm succes

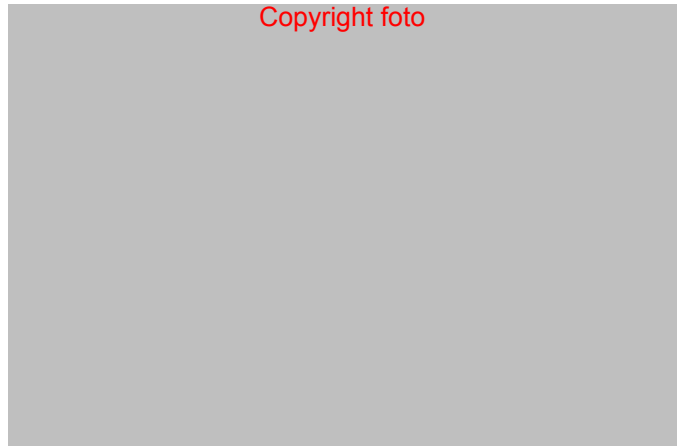
De New Generation-stieren ontstonden bij

toeval. Voormalig CRV-kruisingspecialist Jan Hiddink – hij werkt nu bij Koole & Liebrechts – bezocht in 2010 samen met een inspecteur het bedrijf van Jack Houbraken in Bergeijk (NB), omdat de laatste advies wilde over stieren van andere rassen. De beide bezoekers raakten onder de indruk van de koe Anoeska 30, waarop Houbraken ze haar zoon Reladon aanbod. „Die was inmiddels een jaar oud en stond hier nog”, vertelt de veehouder vier jaar

De 3 + 2-stal telt 154 ligboxen, daarnaast kunnen er 25 koeien op stro worden gehuisvest.

Jana 10 (Corn Redgold x Superbrown Dani) produceerde in haar vijfde lactatie in 305 dagen 12.940 kilo melk met 4,58 procent vet en 4,06 procent eiwit. Haar zonen van Remco (MRIJ) en Rally PP (Flv) gaan waarschijnlijk naar CRV.

Jana 13 is de Grashoek Lawrence-dochter van Jana 10. Ze wordt in haar tweede lactatie in 305 dagen voorspeld op 9.813 kilo melk met 4,22 procent vet en 3,86 procent eiwit. KI Samen is geïnteresseerd in een Malden-zoon van haar.

later aan zijn keukentafel. CRV verwachtte dat er een kleine markt was voor een dergelijke stier, maar de stier werd evenwel een enorm succes. De proefstier was tijdelijk zelfs een van CRV's meest verkochte stieren.

„De stier liep super vanwege zijn goede bevruchting. Hij scoorde +8,8, dat is nog niet eerder gebeurd”, weet Houbraken. Dat is volgens de fokker meteen ook de reden waarom de stier zo laag scoort voor levensvatbaarheid bij de geboorte (fokwaarde: 84). „Een koe wordt niet voor niks niet drachtig. Als het kalf dan wel blijft zitten, heb je een grotere kans op een verzwakt kalf. Bovendien is Reladon geen pinkenstier, terwijl hij wel veel op pinken is gebruikt. Ook op veel te vette pinken die niet drachtig wilden worden.”

Genomicsverhaal

Tot frustratie van Houbraken leeft Reladon niet meer. Officieel vanwege zijn lage fokwaarde voor levensvatbaarheid, maar zijn fokker gelooft dat niet. „Met zijn populariteit en index gooit de stier het hele genomicsverhaal op zijn kantje. Het genomicsprogramma kost CRV op jaarbasis vele miljoenen euro's. Genomics is een hype, maar genomicsstieren zijn gewoon proefstieren die voor veel geld worden verkocht. Het is big business.”

Houbraken wijst erop dat de gemiddelde productie in Nederland de afgelopen twintig jaar niet veel beter is geworden en dat die het laatste jaar zelfs is afgenomen, terwijl de tussenkalftijd onderhand 430 dagen bedraagt. „Ondanks dat de voeding en huisvesting gedurende de jaren fors zijn verbeterd.” De veehouder kan de indexfokkerij dan ook niet matchen met de geschetste ontwikkelingen. „Als je de indexen optelt, kan Reladon ook nooit doen wat hij doet. Hij kan makkelijk met de Holsteins mee.”

Anoeska 30

De belangstelling voor de Woeste Polderfokkerij begon bij Anoeska 30, een dochter van Holstein-stier Fitlist. Anoeska 30 was een opvallend krachtige, donkere verschijning, mede door de moedersvader, Brown Swiss-stier Cauriol. De volledige afstamming van Anoeska 30 is Fitlist (HF) x Cauriol (BS) x onbekend x Alfons (HF) x Thor (MRIJ).

Het gat in de pedigree is ontstaan omdat Houbraken een koe tweemaal kort achter elkaar insemineerde met verschillende stieren. Anoeska 30 kreeg 88 punten voor haar exterieur, met voor de onderdelen frame 90, robuustheid 90, uier 86 en beenwerk 91 punten. Ze maakte steevast 305-dagenlijsten met meer dan 4 procent eiwit, waarbij de melkproductie elk jaar opliep. In haar vierde lijst produceerde ze in 305 dagen 11.444 kilo melk met 4,77 procent vet en 4,15 procent eiwit, goed voor een lactatiewaarde van 122. Anoeska 30 is sinds vorig jaar niet meer in leven, nadat ze door het vele spoelen te vet was geworden en dat na het afkalven niet meer kon verwerken. Van de koe zijn er maar liefst vier stieren naar CRV gegaan van vaders van evenzoveel verschillende rassen. De eerste was Anoeska's derde kalf, Reladon, een zoon van Montbéliarde-stier Redon. De tweede was Anoeska's vierde kalf, Imposant, een zoon van Fleckvieh-stier Imposium. Latere spoelingen resulteerden in Black Gold, een zoon van Red Holstein-stier Corn Redgold en in Vigaro, een zoon van Brown Swiss-stier Vigor. „Van de laatste heb ik te horen gekregen dat het sperma niet goed zou zijn. Ik heb aangegeven dat ik nog een volle broer heb, maar daar hebben ze geen belangstelling voor”, aldus Houbraken.

Motor en luchtfilter

Houbraken maakt al jarenlang gebruik van de alternatieve rassen. „Toen ik op de landbouwschool zat, had mijn vader MRIJ-koeien en waren Holsteins een hype. We zijn toen ook zwartbonten gaan gebruiken, maar die waren te smal. Ze gaven zich te veel weg. Daarom hebben we de zwartbonten met Brown Swiss gekruist. Dat waren leuke koeien, maar de stier Energy zat er ook tussen en zijn dochters waren gruwelijk taai.” De veehouder is later rode Holsteins gaan gebruiken en opnieuw Brown Swiss-stieren, maar dan met een goede melkbaarheid.

Gaandeweg is Houbraken ook van de rassen Montbéliarde en Fleckvieh gebruik gaan maken en ook het aloude MRIJ-ras krijgt volop kansen. Hij maakt zelf de paringen en zorgt daarbij voor voldoende bespiering en niet te veel hoogtemaat. „De Holsteins worden te groot en hebben te veel onderhoudsvoer nodig. Bij Brown Swiss is het ook uitkijken, ook die kunnen groot worden.”

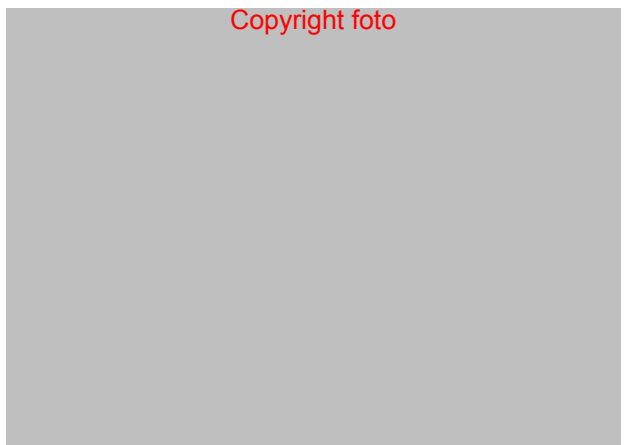
Ruime breedtematen vindt de veehouder daarentegen wel belangrijk. „In de voorhand moet ruimte zitten voor de motor en het luchtfilter, Anoeska 30 had een halve meter tussen de knieën. Koeien met de voorpoten tegen elkaar aan worden niet oud.”

Geen Scandinaviërs

Met het oog op de voerefficiëntie gebruikt de Brabander op zijn zwaarste koeien ook Jersey, maar dan wel gesekst. „Ik denk dat de combinatie Brown Swiss x Jersey spijkerharde koeien geeft, maar je zult dan op de omzet en aanwas wellicht wat moeten toegeven.” Houbraken noemt het beenwerk het allerbelangrijkst. „Daar moet een koe mee naar het voerhek.” De uier vorm – het niveau in de stal is overigens prima – vindt hij niet zo belangrijk, in tegenstelling tot de uierkwaliteit. „Bij achteruiers tot aan het kruis hebben koeien een knik in het kruis en daar zit het probleem van de vruchtbaarheid.” Jack ziet dan ook graag hellende kruizen. Bij alle rassen valt de afwezigheid van Scandinavische Roodbonten op. „Ik heb alleen Peterslund gebruikt, maar die viel hier tegen. Als ze al bleven lopen, dan was het op karakter, want ze hadden platte klauwen en wat losse uiers in de latere lijsten.”

MRIJ

Bij het maken van combinaties houdt Houbraken rekening met het ►

Ook bij de kalveren is het letterlijk en figuurlijk een bont gezelschap met Holstein, Brown Swiss, MRIJ, Montbéliarde, Fleckvieh en Jersey-invloeden.

Copyright foto

Woeste Polder Reladon (v. Redon) is de oudste zoon van Anoeska 30. Hij heeft inmiddels een eerste index van 133 punten NVI (zwartbontbasis) op basis van ruim 500 dochters.

Copyright foto

Woeste Polder Imposant (v. Imposium) is de tweede zoon van Anoeska 30, die via CRV beschikbaar is.

Copyright foto

Woeste Polder Black Gold (v. Redgold) is de derde zoon van Anoeska 30, die via CRV beschikbaar is.

Copyright foto

geboortegewicht. Zo zal hij niet snel Fleckvieh op een pink gebruiken. „Dan liever MRIJ.“ Zo werd ook de bijna geheel zwarte Anoeska 39 geboren, het eerste kalf van Anoeska 30, van MRIJ-stier Matthijs. Anoeska 39 is ingeschreven met 87 punten en realiseerde een vierde lactatie van 12.197 kilo melk met 4,26 procent vet en 3,82 procent eiwit in 305 dagen. Van haar melkt Houbraken één Shogun- en twee Sunflower-dochters met lactatiewaarden van respectievelijk 119, 113 en 100. Ook zijn er zonen van Big Apple en Sunflower van haar op het bedrijf. In totaal melkt Houbraken zeven dochters van Anoeska 30 met een gemiddelde lactatiewaarde van 106. Naast de Matthijs-dochter zijn er dochters van Redgold, Jotan en Sunflower, van elke stier twee. Anoeska 30 heeft in totaal zo'n veertig embryo's geleverd, zodat er ook nog vier pinken van de Brown Swiss-stieren Brookings en Vigor lopen. Nog een opvallende loot uit de Anoeska-familie overigens is Anoeska 43. Met de afstamming Redon x Cauriol (de moeder van Anoeska 30) zit het Holstein-ras wat verder weg. Evengoed weet ze een vierde lactatie van 11.699 kilo melk met 4,76 procent vet en 3,75 procent eiwit in 305 dagen te realiseren, goed voor een lactatiewaarde van 116.

Jana's

Ondanks het succes van de Anoeska's komt Houbrakens stalfavoriete uit een andere koefamilie. Dat blijkt namelijk de volledig rode Jana 10, die net als Anoeska 30 en 39 al eens op de CRV Koe-Expo is gedemonstreerd. Jana 10 is een dochter van Red Holstein-stier Redgold uit een moeder van Brown Swiss-stier Superbrown Dani. De met 87 punten ingeschreven koe realiseerde een vijfde lactatie van 12.940 kilo melk met 4,58 procent vet en 4,06 procent eiwit in 305 dagen. Ook zij bleef bij de KI niet onopgemerkt. Van haar gaan er een zoon van MRIJ-stier Remco en een

zoon van de homozygoot hoornloze Fleckvieh-stier Rally waarschijnlijk naar CRV. KI Samen toonde interesse in haar dochter Jana 13 (v. Grashoek Lawrence) en wil een Malden-zoon van haar hebben. Jana 13 is bezig met haar tweede lijst en wordt daarin voorspeld op 9.813 kilo melk met 4,22 procent vet en 3,86 procent eiwit. Als ze haar moeder achterna gaat, zal ze de komende lactaties nog fors in productie stijgen. „Dochters van Redgold zijn echte diesels, ze zijn eerst heel jeugdig, maar groeien uit tot bakken van koeien“, aldus Houbraken.

Oudere stieren

Jack Houbraken gebruikt over het algemeen dochtergeteste stieren en dan het liefst oudere stieren, waar hij al goede ervaringen mee heeft. Zo gebruikt hij nog volop stieren als Redgold (RHF), Kian (RHF), Matthijs (MRIJ), Redon (Mon) en Engadin (Flv). Andere stieren die worden ingezet, zijn de (Red) Holsteins Sunflower, Fidelity en Ideal, MRIJ-stier Remco, de Fleckvieh-stieren Rally PP en Round Up, de Brown Swiss-stieren Vigor en Safir, Montbéliarde-stier Urbaniste en Jersey-stier Broiler. Verder gebruikt Houbraken de eigen gefokte Reladon, Imposant en Black Gold en de door Walter Bosgoed gefokte kruislingstieren Legende en Mr. Proteïn. De veehouder selecteert in principe stieren met fokwaarden voor benen, uiers en eiwitpercentage van respectievelijk minimaal 105, 105 en +0,20 procent. „Ik pak soms ook een extreme stier, die op een van de onderdelen onvoldoende scoort, maar op een ander onderdeel het juist heel goed doet. Overigens kijk ik niet naar de liters melk bij de stierkeuze, dat heb ik nog nooit gedaan.“

Delta Satelliet

Op het onderend van de veestapel zet Houbraken embryo's uit zijn beste koeien in.

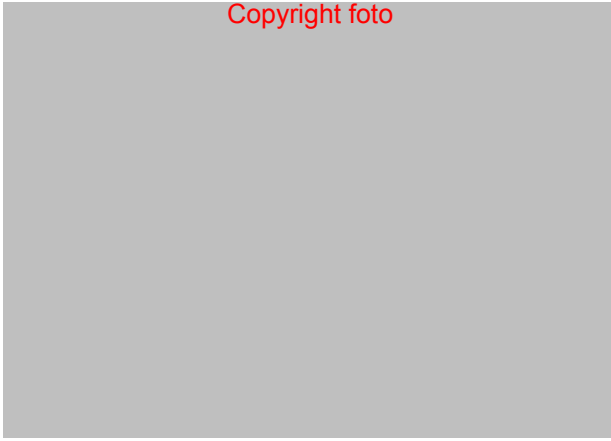
Bedrijfsgegevens

Jack (44) en Mireille (42) Houbraken houden met hun kinderen Teun (16), Gijs (14) en Nele (11) een 160-koppige melkveestapel in Bergeijk (NB), op 300 meter van de Belgische grens. Op het bedrijf bevinden zich verder 145 stuks jongvee en 15 dekstiertjes voor de verkoop. Het rollend jaargemiddelde bedraagt 9.127 kilo melk met 4,59 procent vet en 3,70 procent eiwit en het bedrijfscegelgetal is 119. Het quotum bedraagt 1.035.000 kilo melk, aanvullend wordt geleast. Jack zet het werk zoveel mogelijk alleen rond, vader

Frans (70) verzorgt alleen 's morgens de kalveren. De veestapel is letterlijk en figuurlijk een bont gezelschap met Holstein, Brown Swiss, MRIJ, Montbéliarde en Fleckvieh-invloeden. Vaders van het melkvee zijn: HF: Sunflower*, Shogun*, Fitlist, Albiorix; RHF: Kian*, Redgold*, Malando*, Blitz, Fidelity, Spencer, Red Alert, Loustar, Jotan, Direct; BS: Amaranto*, Alibaba, Preamer, Dally, Versace; MRIJ: Matthijs*, Luc; MON: Redon, Natif; FLV: Hippo, Engadin, Momo, Manitoba, Round Up. Stieren met een * zijn stieren waar

Anoeska 30 (Fitlist x Cauriol Pre ET) produceerde in haar vierde lactatie in 305 dagen 11.444 kilo melk met 4,77 procent vet en 4,15 procent eiwit.

Copyright foto

Ook doet hij mee aan Delta Satelliet van CRV. „Ik heb veertig embryo's uit het segment rood en roodfactor met eiwit gekocht en dan kijk ik of ze meekunnen met mijn eigen veestapel.“ Overigens worden de kalveren na de geboorte op merkers onderzocht en eventueel door CRV teruggekocht. De aankoop is een opmerkelijke keuze voor een veehouder die er toch andere ideeën op nahoudt. „Ik wil er niet tegenaan schoppen, maar het zelf uitproberen“, redeneert hij.

Toch heeft Jack zijn twijfels. „De moeders zijn pinken en hebben dus nog geen druppel melk gegeven. De moedersmoeders wel, maar die hebben soms maar 3,3 of 3,4 procent eiwit, zonder dat zij of hun dochters met extreme eiwitstieren zijn gepaard. Ik denk dan ook dat CRV dezelfde fout als eerder met de Inet maakt, maar nu veel sneller“, meent de veehouder.

Italiaans raigras

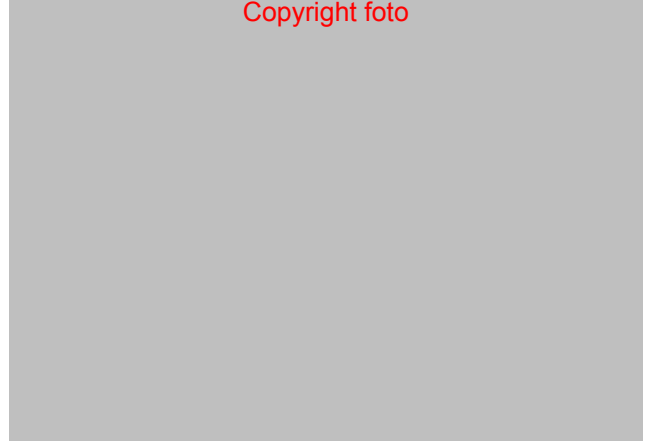
Om mee te kunnen met de bestaande veestapel moeten de toekomstige kalveren wel wat kunnen. De veestapel realiseert een rollend jaargemiddelde van 9.127 kilo melk met 4,59 procent vet en 3,70 procent eiwit. Daarbij hoort een tussenkalftijd van gemiddeld over het laatste jaar 382 dagen en gemiddeld over het laatste half jaar 371 dagen. Dat terwijl er koeien gespoeld worden en de draagtijd van de kruislingen langer is dan bij Holsteins. Verder zijn er dit jaar tot dusver 18 koeien afgevoerd met een gemiddeld geslacht-gewicht van 351 kilo en brachten 52 nuchtere kalveren, waarvan vier tweelingen, gemiddeld 143 euro op. Jack Houbraken zit goed in de cijfers en is bepaald geen boer die met de meute

meeloopt. Niet in de fokkerij, maar ook niet in de voeding. Zo teelt hij bijvoorbeeld op een vijfde deel van zijn grasbestand Italiaans raigras. Hij laat het een halve meter hoog worden, om het vervolgens in te kuilen. „We maaien alles tegelijk en kuilen gemengd in. Dus na elke vijf wagens standaardgras een wagen Italiaans raai erdoor. Daar zit dan nog altijd 800 VEM in en het heeft een hoog suikergehalte, wat goed is voor de vertering.“

Geen weidegang

„Ik snap niet waarom boeren kuilen van 1.000 VEM willen“, gaat Houbraken verder, „als er vervolgens graszaadhooi bij moet van 450 VEM. Of koolzaadstro, daar kan een koe niks mee.“ De veehouder heeft zelf meestal graskuilen van rond de 900 VEM, maar dan zonder dat er laagwaardige structuurvoerders bij aan te pas hoeven komen. Aan rantsoenberekening doet hij overigens niet. „Als ik de koeien drie dagen aan de kuil heb, weet ik wel hoe ze het doen. Ik doe dan ook alleen kuilonderzoek vanwege de BEX.“ De koeien krijgen een gemengd rantsoen van 20 kilo graskuil, 25 kilo snijmaïs, 5 kilo bietenspulp, 2 kilo raapsoja en tijdelijk 5 kilo aardappelen. Ook zit er 100 gram seleniumzout en een mineralenmengsel dat speciaal is gemaakt voor de zandgronden in het gemengde rantsoen. Daarnaast is er achter in de stal vrij opneembaar hooi en seleniumzout aanwezig. „Vaak worden er veel te simpele mineralen gevoerd“, meent Houbraken. Hij heeft de nodige kennis van veevoeding, doordat hij twaalf jaar als voorlichter in de mengvoerindustrie actief was. Overigens zijn er geen

Copyright foto

krachtvoerautomaten in de stal, de dieren krijgen maximaal 7 kilo brok in de melkstal. Vanaf volgend jaar blijven de koeien het hele jaar op stal. „Een halve cent voor weidemelk is niet interessant. Ik heb te veel koeien voor te kleine percelen“, vindt Houbraken. „Ik denk dat er 2 tot 2,5 cent nodig is om weidegang financieel aantrekkelijk te maken. Ook zou je meer mest moeten mogen aanwenden bij weidegang, omdat je het minder efficiënt kunt benutten.“

Anoeska 39 is de oudste dochter van Anoeska 30. De dochter van MRIJ-stier Matthijs produceerde in haar vierde lactatie in 305 dagen 12.197 kilo melk met 4,26 procent vet en 3,82 procent eiwit.

Meer spreiding

Jack Houbraken spint garen bij de mengelmoes aan rassen in zijn stal. „Er zit wel eens een mindere tussen, maar er zijn ook Fleckvieh x MRIJ-kruislingen die 10.000 liter melk produceren.“ De combinatie tussen verschillende rassen zorgt voor meer spreiding, wat zeker ook geldt voor de gekruiste stieren. Zo zijn er bijvoorbeeld roodbonte Reladon-dochters met witte koppen, maar ook bijna volledig zwarte. „De ene neigt meer naar de moeder van de stier, de andere naar de vader. Maar ik weet wel dat als je Reladon op aAa-basis gebruikt (de stier heeft de code 462, red.), je supernakomelingen krijgt.“ Houbraken ziet het verschil ook niet zo met het kruisen van zuivere rassen. „In de driewegkruising zijn de koeien op een gegeven moment ook een mengelmoes.“ Houbraken denkt erover om in de toekomst misschien zelf stieren te gaan testen, eventueel met een of enkele compagnons. Hij blijft hoe dan ook doorgaan met het maken van bijzondere combinaties. „Ik moet wel, want op de stierenkaart staat allemaal hetzelfde.“ ■

De koeien worden gemolken in een 2 x 7 stands visgraat melkstal.

Houbraken heel goede ervaringen mee heeft. Aan bedrijfsinspectie doet hij niet, alleen koeien waar KI-interesse voor is, worden uitgepunt. De koeien krijgen een gemengd rantsoen aan het voerhek en krachtvoer in de melkstal. De krachtvoerkosten (inclusief raapsoja en jongvee) bedragen 5,93 cent per kilo melk. Bij het bedrijf hoort 62 hectare grond, waarvan 42 hectare in eigendom. Daarvan is 44 hectare grasland, 10 hectare maïsland en 8 hectare natuurland voor de pinken. Jack Houbraken wil na het einde van de quotering doorgroeien naar 200 koeien.

Copyright foto

